

SaneVita
Centre

Na věku záleží

**Pomáháme snižovat dostupnost
tabákových a nikotinových výrobků
osobám mladším 18 let.**

**SaneVita
Centre**

1 | PROJEKT

Co je Na věku záleží

Projekt se zaměřuje na prevenci a omezování dostupnosti tabákových a nikotinových výrobků osobám mladším 18 let.

<https://www.navekuzalezi.cz/>

1	Vzdělávání a osvěta	2	Informační a mediální činnost
3	Preventivní programy	4	Spolupráce a networking
5	Analytická a poradenská činnost	6	Podpora dodržování legislativy

Dospívání bez nikotinu jako přirozená norma

Cílem projektu je budovat prostředí, ve kterém:

- 1 nezletilí nejsou cílem marketingu nikotinových a tabákových výrobků
- 2 mladí lidé mají dostatek informací a kritického myšlení
- 3 prevence reaguje na aktuální trendy
- 4 prodejci mají jasná a prakticky použitelná pravidla
- 5 kontrola věku je samozřejmým standardem

18+

věková hranice musí
být prakticky
vymahatelná

**Zákon existuje.
Rozhoduje ale, zda
funguje v praxi.**

Dvě šetření, dvě perspektivy

Hlavní výzkum STEM/MARK

707

respondentů
18–22 let

6/2026

sběr dat
24.–28. června

Doplňující šetření

101

respondentů
15–17 let

JČ kraj

vybrané
střední školy

Všichni respondenti měli alespoň jednu zkušenost s nikotinovým výrobkem; zpětně popisovali zkušenosti před 18. rokem.

Anonymní a dobrovolný dotazník. Nejde o reprezentativní výzkum, ale o orientační sondu do aktuální dostupnosti.

Dvě perspektivy: retrospektivní zkušenost mladých dospělých a aktuální pohled dnešních nezletilých.

Šest čísel, která nelze přehlížet

STEM/MARK, n = 707; některé ukazatele se vztahují k příslušným podskupinám respondentů.

67,3 %

poprvé vyzkoušelo nikotin před 18. rokem

31,2 %

začalo nikotin pravidelně užívat před
plnoletostí

52,4 %

si před 18. rokem alespoň jednou koupilo
výrobek samo*

44,6 %

muselo věk prokázat maximálně jednou z
pěti nákupů*

83,9 %

považuje dnešní získání nikotinu
nezletilými za snadné

71,8 %

má za to, že se zákaz prodeje nedodrží
dostatečně

* Procenta vycházejí z příslušných podskupin respondentů, nikoli ze všech 707 osob.

První zkušenost často přichází kolem 15 let

67,3 %

uvedlo první zkušenost
před 18. rokem

15 let

nejčastější konkrétní věk první
zkušenosti

Souvislost s denním užíváním

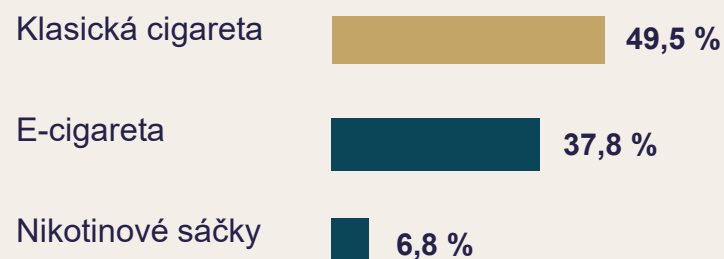
39,1 % denních uživatelů mezi těmi,
kdo začali před 18. rokem

28,5 % mezi těmi, kdo začali
až v 18 letech nebo později

**Časný začátek není jen epizoda. V datech se pojí s
intenzivnějším současným užíváním.**

Vstupní produkt se během několika ročníků změnil

První výrobek v celém souboru

Současní 18letí vs. 22letí

- **18letí:** 55,8 % začínalo e-cigaretou, 32,6 % klasickou cigaretou
- **22letí:** 24,3 % začínalo e-cigaretou, 66,4 % klasickou cigaretou
- **U těch, kteří začali e-cigaretou, 72,3 % uvádí jednorázové zařízení.**

Kontrola prodeje nemůže zůstat spojena jen s klasickými cigaretami.

SaneVita
Centre

7 | CESTY K VÝROBKU

Vrstevníci jsou hlavní kanál. Prodejny však zůstávají zásadní

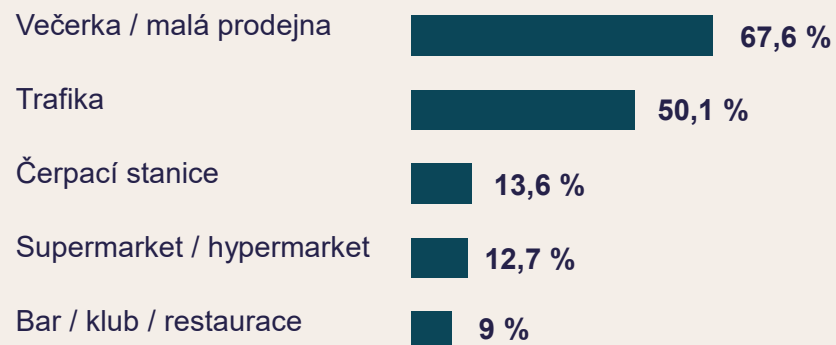
Hlavní cesta k nikotinu před 18. rokem

52,4 %

si výrobek před 18. rokem alespoň jednou koupilo samo

Kde se vlastní nákup podařil

Prodejny jsou zásadní bod zásahu: kontrolní nákupy, školení a jednoduchá pravidla pro ověření věku.

Ověření dokladu nebylo pravidlem

44,6 %

prodejce doklad nechtěl nikdy nebo
jen při jednom z pěti pokusů

2,2 %

kontrola věku proběhla při každém z
pěti pokusů

Když prodejce řekl NE

- 32,0 % šlo do jiné prodejny
- 27,4 % požádalo někoho staršího
- 18,1 % získalo výrobek od kamaráda
- 21,2 % se v danou chvíli výrobku vzdalo

Jednotlivé odmítnutí nestačí, pokud lze během pár minut změnit prodejnu nebo použít jiný kanál.